בס"ד

בית כנסת "שערי יוסף"
קרית עקרון

יום הכיפורים

פרפראות לערב חג

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ: (ויקרא טז, ל)

יום הכיפורים הוא היום הכי מיוחד בשנה, האווירה שלו מורגשת בכל פינה, בתי הכנסת מלאים עד אפס מקום. יהודים אשר אינם פוקדים בדרך קבע את בתי הכנסת מגיעים, התנועה (ברובה) משותקת והכבישים ריקים.

ויש לשאול - מה כל כך מיוחד ביום הכיפורים שהוא מושך גם אותם אנשים שאינם מנהלים אורח חיים דתי לבתי הכנסת ?

ידוע שישנן מתכות מסוימות שנמשכות למגנט וככל שהמגנט יהיה חזק יותר המשיכה תהיה חזקה יותר. אם נפעיל כוחות חיצוניים כמו כיסוי המתכת בבד, זה ימנע מאותה מתכת להימשך אל אותו מגנט.

בכל אחד מאתנו, יש נשמה טהורה שהיא חלק אלו-ה ממעל. נשמה אותה נפח בנו הקב"ה, כפי שאומר **הזוהר הקדוש** – מאן דנפח מדילי נפח. הנשמה שלעצמה היא טהורה וזכה, והיא תמיד נמשכת לאור של הקב"ה, היהודי הוא בן המלך והוא תמיד נמשך אל אבא שבשמיים, אלא שכרגע נשמה זו עטופה בגוף גשמי בעל תאוות חומריות שמהווים מעטפת המרחיקה את הנשמה ממקור האור שלה.

לימוד התורה וחיי תורה הם כלי העזר להשיל מעל הנשמה את אותם מחסומים ולקרב אותה לעבודת הבורא. אבל מצד שני, ישנם מעשים שלא רק שלא משילים את אותה מעטפת, אלא מוסיפים עליה ובכך מרחיקים את הנשמה עוד ועוד מהקדושה, וזהו מעשה השטן.

הגמרא (יומא כ/א) שטן ביומא דכיפורי *(השטן ביום הכיפורים)* לית ליה רשותא לאסטוני *(אין לו רשות לקטרג)* ממאי *(מהיכן יודעים ?)* אמר רמי בר חמא השטן בגמטריא תלת מאה ושיתין וארבעה *(364)* הוי *(יוצא ש..)* תלת מאה ושיתין וארבעה יומי *(364 ימים)* אית ליה רשותא *(יש לו רשות)* לאסטוני *(לקטרג)* ביומא דכיפורי *(ביום הכיפורים)* לית ליה רשותא לאסטוני *(אין לו רשות לקטרג)*: יתרה מכך, ביום הכיפורים ישנן הארות רוחניות גבוהות ביותר, שפע רוחני שיורד ומתפשט בעולם.

ולכן כל אדם מרגיש בעמקי נשמתו את החיבור לקדושה, גם נשמת יהודי שבדרך חייו רחוק מחיי תורה ומצוות רוטטת מבפנים ביום הכיפורים.

מוקדש לעילוי נשמת

הרב סעדיה בן יחיא גהלי ז"ל
ר' יחיא בן סעיד ודעי ז"ל
יחיאל בן סעיד גהלי ז"ל
יורם בן יחיא ודעי ז"ל
נעמה בת סאלם זנדני ז"ל
שלום בן יחיא ודעי ז"ל
שרה בת יחיא ודעי ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה

זמני החג

	כניסת החג	יציאת החג
ת"א	6:16	7:14
י-ם	6:00	7:14
חיפה	6:07	7:13

נא לשמור על קדושת הגיליון - הוא חייב בגניזה

סיפור לשולחן החג

שיכור בליל יום כיפור

ינקי טאובר – חב"ד

מי שהגיע לבית הכנסת הכפרי בערב יום כיפור בשעה מוקדמת, לא יכול היה שלא להבחין באיש הישן בפינה. בגדיו המלוכלכים וריח האלכוהול החזק הנודף ממנו הסבירו היטב מדוע הוא ישן שינה עמוקה כל-כך. יהודי שתוי בערב החג? כמה מן הנאספים הציעו לסלק אותו מבית הכנסת.

תוך זמן קצר בית-הכנסת היה גדוש במתפללים שהסתירו את השיכור. כשהשמש שקעה השתררה דממה על הקהל. הרבי נכנס וניגש למקומו הקבוע ליד הקיר המזרחי. לאות שקיבל מן הרבי, נפתח ארון הקודש והגבאי החל להוציא את ספרי התורה כהכנה ל"כל נדרי."

בדיוק ברגע זה בחר השיכור להתעורר משנתו העמוקה. הוא טיפס במדרגות המוליכות אל בימת הקריאה, חבט על השולחן והכריז "אתה הראית לדעת"! ככל הנראה, בית הכנסת הגדוש וספרי התורה שנישאו אל מחוץ לארון הזכירו לו לשיכור את תחילת ההקפות בשמחת תורה! השיכור התבלבל בין הרגע הרציני ביותר ובין האירוע השמח ביותר.

הקהל חש שנחצה כאן גבול אדום וביקש לסלק את האיש מן החדר, אולם אז פנה הרבי ואמר: "הניחו לו, מבחינתו כבר הגיע הזמן לערוך את ההקפות. הוא כבר הגיע לדרגה זו."

בערב הבא, כאשר הרבי ישב עם חסידיו לשבור את הצום בסעודה חגיגית, הוא סיפר להם את סיפורו של רבי שמואל, השיכור של "כל נדרי."

בבוקר ערב יום הכיפורים, שמע רבי שמואל על יהודי שהושלך לכלא עם משפחתו בשל אי-יכולתו לשלם את שכר הדירה על הבית ששכר מן האציל המקומי.

רבי שמואל הלך אל האציל והתחנן לפניו לשחרר את המשפחה העלובה, אבל האציל לא היה מוכן לשמוע על כך. "עד שאקבל את הסכום כולו, עד לפרוטה האחרונה, היהודי ומשפחתו יישארו מוטלים בכלא המצחין", הוא נשבע "עכשיו צא מכאן לפני שאשלח בך את הכלבים."

"אני לא יכול להרשות למשפחה יהודית להנמק בכלא ביום כיפור", החליט רבי שמואל ויצא לגייס את הסכום הנדרש כשהוא נחוש להשיג את שחרורם טרם תשקע השמש.

כל היום כולו הוא הלך מדלת לדלת. אנשים תרמו בעין יפה לידיד יהודי הנמצא במצוקה, אך בשעות אחר הצהרים המאוחרות עדיין חסרו לרבי שמואל 300 רובל. היכן ימצא סכום כסף כה גדול בשעה מאוחרת שכזו?

הוא חלף ליד בית מרזח וראה שם קבוצה של צעירים בלבוש נאה יושבים ושותים. על השולחן שלפניהם הייתה חפיסת קלפים ולידה ערימת שטרות ומטבעות זהב וכסף שכבר הצטברה בשעת משחקם.

בתחילה הוא היסס לפנות אליהם בכלל. מה אפשר לצפות מיהודים שמבלים את ערב יום כיפור בשתייה ובהימורים בבית המרזח? אך משנוכח כי הם תקוותו האחרונה, הוא ניגש אליהם וסיפר על מצוקתה של המשפחה היהודית שהושלכה לכלא.

הצעירים עמדו לשלחו מעל פניהם בידיים ריקות, אך אז צץ במוחו של אחד מהם רעיון חביב: האם לא יהיה נחמד לגרום ליהודי ירא שמים לשתות לשכרה בערב יום כיפור? הוא אותת למלצר והזמין כוס גדולה של וודקה. "אם תשתה את הכוס בלגימה אחת אתן לך 100 רובל", אמר לרבי שמואל.

רבי שמואל העביר מבטו מן הכוס שהונחה לפניו אל ערימת השטרות שהאיש החזיק מתחת לאפו. חוץ מלגימת "לחיים" בשבת ובחתונות, רבי שמואל שתה רק פעמיים בשנה – בפורים ובשמחת תורה, זמנים שבהם כל חסיד מרווה את השמחה הקדושה בכמויות גדולות של משקה מחמם לבב כדי שהגוף ישמח ביחד עם הנשמה.

כמות הוודקה שבכוס – למעשה, היה זה גביע ענקי ולא כוס – הייתה גדולה יותר מן הכמות שהיה שותה בשני האירועים הללו גם יחד. אך המשפחה יושבת בכלא וממתינה...
רבי שמואל הרים את הכוס והריק את תוכנה עד תומה.

"בראבו!" קרא האיש ונתן לו את 100 הרובלים. "אבל זה לא מספיק", אמר רבי שמואל שראשו כבר היה סחרחר עליו מן המשקה החריף. "אני צריך עוד 200 רובלים כדי להוציא את המשפחה האומללה מן הכלא"!

"עסקה היא עסקה!" קראו הצעירים העליזים. "מאה רובלים לכל כוס! מלצר! מלא את כוסו של ידידנו"!

לאחר שני ליטרים ומאתיים רובלים נוספים, יצא רבי שמואל מבית המרזח כשהוא מתנודד על רגליו. במוחו האפוף אדי אלכוהול הייתה מחשבה אחת ויחידה. הוא התעלם ממבטיהם של בני הכפר המתרוצצים בהכנות אחרונות ליום החג, מנביחותיהם הרמות של כלביו של האציל, מדמעות השמחה ומדברי התודה של המשפחה שיצאה לחופשי.

רבי שמואל חשב אך ורק על הבאת הכסף לאציל ועל מציאת דרכו אל בית הכנסת. שכן הוא ידע, שאם ילך קודם כל לביתו כדי לאכול משהו לפני הצום, לא יצליח להגיע לבית הכנסת לתפילת כל נדרי.

"בראש השנה", כך סיכם הרבי את סיפורו, "הכרזנו על הא-ל כעל מלך היקום כולו. היום צמנו, התפללנו והתחרטנו על מעשינו והשתדלנו לתרגם את מחויבותנו כלפי אלוקים ולהפוך אותה לעבר מזוכך ולעתיד משופר.

עכשיו פנינו מועדות לחג הסוכות, בו אנו שמחים על הישגי הימים הנוראים בעזרת המצוות המיוחדות של החג – שמחה שמגיעה לשיאה בהקפות של שמחת תורה. אבל רבי שמואל כבר נמצא שם.

אמש, כאשר הוא הכריז על תחילת ההקפות בכל נדרי, לא הייתה זו טעות. עבורנו, יום כיפור רק התחיל. אך עבורו, כבר הגיע שמחת תורה"...

מוסר ההשכל:

כלל גדול שעלינו ללמוד ולהפנים - לא כל מה שאתה רואה או שומע באמת מייצג את האמת שמאחורי הדברים. ישנם אנשים הנוטים להסיק "מסקנות מתבקשות" מתוך מה שרואות עיניהם או ששמעו אוזניהם וזאת מבלי לחקור את הדברים, לשמוע צד אחד...
רוצים לדעת את האמת ? פשוט תשאלו ישירות את האדם הנוגע בדבר !!! וזהו שאמר לנו הלל הזקן (מסכת אבות, פרק ב, משנה ד) - **וְאַל תָּדִין אֶת חֲבֵרְךָ עַד שֶׁתַּגִּיעַ לִמְקוֹמוֹ,**

דִּרְשׁוּ ה׳ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב:

בפרשת ואתחנן הובאו דברי **האור החיים הקדוש** (רבי חיים בן משה אבן עטר) על הפסוק **(דברים ג,כג)** וָאֶתְחַנַּן אֶל ה׳ בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר: המתארים כיצד אדם צריך לנהוג בעת התפילה. מצד המילים - בָּעֵת הַהִוא – למדנו שיש זמנים מסוימים שמתאימים יותר לתפילה

הנביא ישעיה אומר לעם ישראל שביום הכיפורים הקב״ה קרוב אלינו וזוהי הזדמנות יקרה מפז לדרוש ולבקש רחמים מהקב״ה.

הגמרא **(מסכת יומא פז/א)** מספרת על רב שקצב אחד פגע בו ולמרות זאת הלך רב בערב יום הכיפורים אל אותו קצב.

רב *(מדובר ברב אבא),* הוה ליה מילתא *(היה לו עניין)* בהדי ההוא טבחא *(באותו קצב שפגע בו)* לא אתא לקמיה *(הקצב לא בא לבקש סליחה מרב אבא, ויש האומרים במשק שנה שלמה)* במעלי יומא דכפורי, *(בערב יום הכיפורים)* אמר *(רב אבא)* איהו *(אם ככה..)* איזיל אנא לפיוסי ליה. *(אני אלך להתפייס עמו)*

(בדרך..) פגע ביה רב הונא *(פגש רב הונא את רב אבא),* אמר ליה: *(רב הונא לרב אבא)* להיכא קא אזיל מר ? *(להיכן אדוני הולך ?)* אמר ליה לפיוסי לפלניא. *(ענה לו רב אבא, לפייס את פלוני)* אמר *(רב הונא בליבו)* אזיל אבא למיקטל נפשא *(הולך רב אבא להרוג את הנפש, את הקצב).*

אזל *(הלך רב אבא)* וקם עילויה *(ועמד בפתח חנות האיטליז).* הוה יתיב וקא פלי רישא *(הקצב היה יושב וחותך גולגולת של בהמה),* בדלי עיניה וחזייה, *(הרים הקצב את עיניו וראה את רב אבא עומד בכניסה)* אמר ליה אבא את ? *(שאל הקצב את רב אבא, אתה – אבא ? קרא לו בשמו הפרטי ולא בתואר רב)* זיל לית לי מילתא בהדך *(לך, אין לי מה לדבר ולהתפייס עמך)* בהדי דקא *(באותו הרגע)* פלי רישא אישתמיט גרמא *(עפה עצם אחת מראש הבהמה)* ומחייה בקועיה *(ופגעה בגרונות של הקצב)* וקטליה *(והרגה אותו...).*

מהסיפור הזה עולות השאלות הבאות:

למה ראה רב צורך ללכת לאותו קצב שפגע בו ?
איפה כתוב שהנפגע הולך לפוגע ? ובמיוחד כאשר מדובר ברב אבא !
מדוע אמר רב הונא מראש, שרב אבא הולך להרוג את הקצב ?

רב אבא עשה קל וחומר מהנהגתו של הקב״ה מהנאמר בפסוק **(ישעיה נה,ו)** דִּרְשׁוּ ה׳ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב: אימתי הוא קרוב ? בין ראש השנה ליום הכיפורים.

אמר רב אבא, קל וחומר אם הקב״ה בכבודו ובעצמו בא עד אלינו, גם שאנחנו טועים, ואומר בני אני כאן ״עומד אצלכם בפתח״, באתי עד אליכם, ״מה רציתם לומר לי... ?״ על אחת כמה וכמה, שאני צריך לגשת לאותו קצב...

רב הונא ידע את קשי ליבו של אותו קצב, וידע שהוא לא ייעתר לרב אבא, לכן כאשר הקצב אמר לרב זיל לית לי מילתא בהדך כבר אין למה לחכות, ומיד פגעה בו מידת הדין ונגזרה עליו מיתה במקום.

רק הקב״ה שופט כל הארץ, בא לפתח ביתם של בניו כדי להצילם מן הדין..

ארבעה חלוקי כפרה

הבה נבחן שני מצבים ונראה את ההבדל בניהם.

בסיפור ראשון – נער אחד משועמם מטייל ברחוב שבידו מקל, לפתע הוא רואה בכניסה לאחד הבתים כד חרס גדול ויפה, הוא חובט עם המקל בכד ומנפץ אותו תוך כדי צחוק אווילי. באותו רגע יוצא בעל הבית, תופס אותו ומכה בו נמרצות. הנער צורח מכאב ומפחד ונשבע, "אני מצטער, נשבע לך בחיים לא אעשה זאת יותר... באמת.. באמת.. ".

בסיפור השני - נער רוכב על אופניו בשכונה, לפתע הוא מועד ועף עם האופניים על כד חרס שהיה במקום ומנפץ אותו. באותו רגע יוצא בעל הבית, רואה את הנער החבול, מדמם, בוכה, מפוחד, ואומר "אדוני, באמת שלא התכוונתי.. אני לא יודע איך זה קרה" עונה לו בעל הבית, "לא קרה כלום, הכל בסדר חמוד, קום, איך אתה מרגיש ? תראה לי מה קרה לך ? "

לכל אחד מאתנו ברור ההבדל, ותגובת בעל הבית, הראשון במזיד וברשעות והשני בשוגג. אבל.. מבחינת הכד בשני המקרים – **הכד שבור !!!**

היסוד שבעניין הוא שאדם צריך להבין שגם כאשר עשינו משהו בשוגג, יש למעשה שלנו תוצאה וצריך לתקן אותה.

על פי תורת הסוד, הקב"ה ברא את העולם על פי עשר הספירות, וכאשר אדם חוטא הוא למעשה פוגע באותן הספירות, ולכן הוא נקרא **רשע**, שזה היפוך אותיות של המילה **עשר**. לצורך המחשה, אם אדם מקבל 10 חוטים והוא צריך לחווט אותם כל אחד במקומו המדויק, רק חיווט נכון של החוטים יפעיל את המערכת כמתוכנן, כל טעות בחיווט תגרום לתוצאות בלתי רצויות...

אז איך מתקנים את תוצאות המעשים שלנו, בין בשוגג בין במזיד ?

הגמרא **(מסכת יומא פו,א)** מדברת על "ארבעה חלוקי כפרה" כלומר ארבע דרגות שונות לתיקון ומחיקת עוונות. **(הובא בהלכה יומית)**

<u>החלק הראשון – **ביטול מצוות עשה.**</u>

מי שעבר על מצוות עשה, **"לא זז משם עד שמוחלין לו".** כלומר כאשר התחרט על חטאו והתוודה עליו, וקיבל על עצמו קבלה מלאה שלא לחטוא עוד בחטא זה – מיד נמחל לו אותו עוון. **(ירמיה ג,כב)** שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים אֶרְפָּה מְשׁוּבֹתֵיכֶם.

<u>החלק השני - **עבר על מצות לא תעשה.**</u>

מי שעבר על מצוות לא תעשה, התחרט ועשה תשובה, **"התשובה תולה, ויום הכיפורים מכפר"** כלומר מצבו נמצא על תנאי, מחכים עד יום הכיפורים שיבוא, ואם הוא באמת חזר בו ולא עבר את אותה עבירה ביום הכיפורים יתכפרו עוונותיו. שנאמר **(ויקרא טז,ל)** כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ:

<u>החלק השלישי – **עבר על כריתות ומיתות בית דין.**</u>

מי שעבר עבירה שעונשה כרת או אחת מארבע מיתות בית דין, כגון – חילול שבת, אי שמירת טהרת המשפחה, **"תשובה ויום הכיפורים תולים, וייסורים ממרקים"**. כלומר אותו אדם לאחר שעשה תשובה על מעשיו, צריך לחכות שיעבור עליו יום הכיפורים, ואז על ידי צרות וייסורים שיבואו עליו יתכפר חטאו שנאמר **(תהילים פט,לג)** וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים עֲוֹנָם:

החלק הרביעי - **חילול ה'.**

מי שעבר על חילול ה', כגון אדם שבז לתורת ישראל, או ללומדי התורה. או לחילופין אדם שנראה ירא שמים, אבל מתנהג בצורה לא ראויה שגורמת לאחרים להתרחק מהיהדות. אדם כזה, רק לאחר שיעשה תשובה, יעבור עליו יום הכיפורים, ויבואו עליו ייסורים, עדיין לא כיפר על חטאו, וכפרת חטאו תהיה מיתתו. כי אין כפרה על חילול ה' זולתי ביום המוות. שנאמר **(ישעיה כב,יד)** **וְנִגְלָה בְאָזְנָי ה' צְבָאוֹת אִם יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמוּתוּן אָמַר אֲדֹנָי ה' צְבָאוֹת:**

בספר **"שער יוסף"** למורי ורבי **הרב הגאון יוסף שני שליט"א** מובא בעניין הכפרה ברובד עמוק יותר, שכאשר אדם חוטא הוא פוגם בנפשו הטהורה אשר היא חלק אלוה ממעל ובנוסף פוגע האדם בהפרדת העולמות הרוחניים העליונים והשפעתם בעולם הזה, בחלק המכוון כנגד נשמתו.

וכפרה זו הבאה על ידי וידוי וחרטה ויום הכיפורים, אינה אלא לתיקון נפשו של האדם וזיכוכה, אבל הנזק לעולמות הרוחניים שנגרם עקב החטא בעינו עומד. תיקון פגם העולמות נעשה באחת משלושת האפשרויות הבאות:

הראשונה: אם אדם שב בתשובה שלמה מתוך אהבת ה' ויראת הרוממות, מיד עם תשובתו נתקנים כל מעשיו, וזדונותיו הופכות לו לזכויות, ואינו נצרך לא ליום הכיפורים ולא לייסורים כדי לתקן את נפשו ואת העולמות שפגם בהם, והכל נתקן על מקומו מיד. ועליו אומר הכתוב **(שיר השירים ב,ה)** **סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי:**

השניה: אם שב האדם בתשובה מתוך ההכרה בדרך התורה והמצוות, ורגש של קודש, אז התיקון יהיה לפי ארבעת חלוקי הכפרה כפי שפירטנו לעיל, ותיקון פגם העולמות יעשה על ידי ייסורים בעולם הזה או בעולם הבא.

השלישית: תיקונים על ידי תעניות שיתענה אדם על חטאתיו. תעניות אלו קצובים הם לכל עוון ועוון כפי ששערם וחשבם רבנו **האר"י הקדוש** (רבי יצחק לוריא אשכנזי) על פי מה שקיבל **מאליהו הנביא זכור לטוב.** מאחר שתיקונים אלו מגיעים לעשרות ומאות תעניות ואין אפשרות לאדם בימינו לעמוד בהם, תקנו המקובלים תלמידי האר"י – **גורי האר"י זצ"ל,** להתענות יום אחד על כל חטא ולפדות את שאר הימים בכסף.

סיפר לי מורי ורבי **הרב יוסף שני שליט"א**, על מקרה שהיה לפני כ-14 שנה, כאשר באו לפניו זוג צעיר וסיפרו לו שהם נשואים מזה כ-12 שנים ולא מצליחים להביא ילדים לעולם למרות כל הטיפולים הרפואיים, ואולי הרב יוכל להשיא להם עצה. הרב פתח בפניהם את ספר ויקרא וקרא בפניהם את הפסוקים **(ויקרא פרק כ) (כ)** **וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת דֹּדָתוֹ עֶרְוַת דֹּדוֹ גִּלָּה חֶרְפָּה יִשָּׂאוּ עֲרִירִים יָמוּתוּ: (כא)** **וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֵשֶׁת אָחִיו נִדָּה הוּא עֶרְוַת אָחִיו גִּלָּה עֲרִירִים יִהְיוּ:** ואמר לבעל, נראה לי שבגלגול הקודם אשתך הייתה או גיסתך או דודתך ואתם חטאתם, ולכן באתם שניכם בגלגול זה כדי לשלם וזהו שנאמר - **עֲרִירִים יִהְיוּ:**

אבל, תוכלו לתקן את החטא על ידי תיקון.. (כפי שהרב סידר להם) ושיעשו אותו שלוש פעמים. קיבלו עליהם הזוג את דברי הרב ויצאו. לאחר ארבעה חודשים חזר הבעל לרב כולו רועד, מה קרה ? שאל הרב. והבעל סיפר שהם קיבלו עליהם תיקון אחד והאישה נכנסה להריון והיא בחודש השלישי. אבל הילד בסיכון גבוה וייתכן שתידרש הפלה. שאל הרב – כמה פעמים עשיתם את התיקון ? ענה הבעל, פעם אחת. אמר לו הרב, אבל אמרתי לך שלוש ?! ענה לו הבעל, ראיתי שזה עובד, האישה נכנסה להריון אז הפסקתי. אמר לו הרב, עם הקב"ה לא מתחכמים, התיקון שלך לא שלם, אתה צריך לקבל על עצמך בלב שלם את התיקון ולהשלים אותו. לאחר כמה חודשים פגש הרב את הבעל ושאל אותו, נו מה קרה ? ענה לו הבעל, לא הספקתי להשלים את התיקונים ואשתי הפילה. לפני כשנה כשהרב היה בצרפת ניגש אליו הבעל ואמר לרב, שלום הרב, אתה זוכר אותי ? מהסיפור ההוא ? אני חייב לספר לך משהו.. אחרי שאשתי הפילה את הילד, קיבלנו עלינו אני ואשתי לעשות את התיקונים מחדש בדיוק כפי שהרב ביקש - ואשתי ילדה בן – והשנה חגגנו לילד בר מצווה.

י"ג מידות

לאחר חטא העגל, אמר הקב"ה למשה שיפסול שני לוחות אבנים כמו הלוחות הראשונים, לאחר מכן עלה משה רבנו להר סיני כדי שהקב"ה יכתוב על הלוחות את עשרת הדיברות.
(שמות לד,א) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה פְּסָל לְךָ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וְכָתַבְתִּי עַל הַלֻּחֹת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: ואומר המדרש שאותן אותיות אשר פרחו מהלוחות הראשונים, חזרו בלוחות השניים.

באותו מעמד מתגלה הקב"ה למשה רבנו ב-13 המידות, שנאמר **(שמות לד)** {ה} וַיֵּרֶד ה' בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה': {ו} וַיַּעֲבֹר ה' עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת: {ז} נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל בָּנִים וְעַל בְּנֵי בָנִים עַל שִׁלֵּשִׁים וְעַל רִבֵּעִים:

ידוע שבתפילה ובסליחות המתפלל יחידי אינו קורא את 13 המידות, והן נקראות רק במניין. ויש לשאול, 13 המידות הם למעשה פסוקים מן התורה, וגם, קריאת שמע היא פסוקים מן התורה. אם כן – **מדוע קריאת שמע ניתן לקרוא ביחיד ואת 13 המידות רק במניין ?**

הגמרא **(מסכת ראש השנה יז/ב)** דורשת בעניין 13 המידות, אמר רבי יוחנן, אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, *(אם לא היה כתוב כך בפסוק לא היינו יכולים לומר זאת)* מלמד *(מתוך הפסוק מהמילה וַיַּעֲבֹר למידים)* שנתעטף הקב"ה *(בטלית)* כשליח צבור *(כמו שליח ציבור העובר לפני התיבה)* והראה לו למשה *(בנבואה את..)* סדר תפלה *(בקריאת 13 המידות)*. אמר לו *(הקב"ה למשה)* כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה - ואני מוחל להם. *(הנמרא ממשיכה ומבארת את הכפילות שם ה' ב-13 המידות)* ה' ה' *(שם ה' הויה הוא מידת הרחמים, והוא מופיע פעמיים מכיוון ש..)* אני הוא *(במידת הרחמים)* קודם שיחטא האדם, ואני הוא *(במידת הרחמים גם)* לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה. *(ממשיכה הגמרא לפרוש בהמשך הפסוק שם נאמר)* אל רחום וחנון וגו'. אמר רב יהודה, ברית כרותה לי"ג מדות שאינן חוזרות ריקם *(כאשר יעכירום בני ישראל בתפילות)* שנאמר **(שמות לד,י)** וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית *(על 13 המידות שאנו לתפילתכם כאשר תעכירו אותם)* נֶגֶד כָּל עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת וגו'

כעת נתבונן היטב בדברי הגמרא ונראה שהגמרא נקטה בלשון - יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם, ולא בלשון של - יקראו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם.
ומה ההבדל בין יעשו ל-יקראו ?

אם היה מדובר בלשון ויקראו, אז בהחלט היה מותר לקרוא את 13 המידות ביחיד בדיוק כמו שקריאת שמע מותרת ביחיד.

אלא שהקב"ה מצפה שנתנהג לפי מידותיו, מה הוא חנון אף אתה חנון, ועל זה הדרך.. ולכן את 13 המידות צריך לעשות, לקיים ולא "רק לקרוא".

אבל, האם יש בנמצא אדם שהינו בעל כל 13 המידות ?! התשובה היא לא, זה בלתי אפשרי שאדם ילוד אשה בעל יצר הרע יהיו לו את כל 13 המידות.

לכן חובה לקרוא את 13 במניין בלבד, כך שבתוך המניין יימצאו אנשים ש.. לאחד יש את מידת החסד, לשני יש את מידת הרחמים, ועל זה הדרך...וביחד תעלה ותתקבל התפילה.
וזהו שאמרה הגמרא מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפלה, שלימד הקב"ה את משה – שאין שליח ציבור אלא במניין.

שבת ויום הכיפורים

לפעמים שלא בא לנו לדעת סיבה של דבר מסוים אנחנו פשוט לא שואלים, העיקר שהעסק עובד.. אז מה אכפת לי למה ? אבל כולנו יודעים שכאשר אנחנו יודעים את הסיבה למה, לא רק שאנחנו "מומחים" לדבר, אלא שאנחנו תמיד נזכור את אותו עניין.

בספר **מעיין המועד**, נשאלת השאלה: **מדוע יש הבדל בהסברים על טעמי המצוות ?**

תשובה לכך מובאת בספר **דרך מצוותיך** של **הצמח צדק** (רבי מנחם מנדל שניאורסון) שבה הוא מביא כדוגמא את האבטיח. טעם האבטיח אינו האבטיח כלל וכלל, האבטיח יש לו גודל צורה יש לו מרקם, קליפה ופרי, אחוז מסוים של מים, של סוכר – זה האבטיח, אבל הטעם שלו.. זה מה שגורם לנו לרצות עוד פלח ועוד פלח... כך גם במצוות כאשר אנו יודעים את הטעם של הדברים אז אנו מבקשים עוד ועוד...

מה המשמעות של חילול שבת ? ולמה למשל אין חילול חנוכה ? התשובה היא שבשבת ישנה קדושה, הארה של כוחות רוחניים שיורדים ומגיעים עד אלינו, כלומר זהו מצב קיים בפועל וזוהי האווירה המיוחדת שאנו מרגישים בשבת. חילול שבת מתאר מצב שבו אדם פוגע במעשיו באותן הארות רוחניות שנמצאות כאן סביבנו.

בספר **שער יוסף** למורי ורבי **הרה"ג יוסף שני שליט"א**, מובא ברובד עמוק יותר, על פי הסוד שאיסור שבת הוא בעונש **"סקילה"**, ואיסור עונש יום הכפורים הוא ב**"כרת"**.
השבת היא **"קודש"** מבחינת ספירת ה**"חכמה"** שהיא אות **י'** שבשם הויה.
כיפור הוא **"טהור"** מבחינת ספירת ה**"בינה"** שהיא אות **ה'** ראשונה שבשם הויה.
וכאשר יום הכיפורים חל בשבת חלים שתי בחינות שכנגד אותיות **י-ה** שבשם בסוד קדוש וטהור, ערך יום הכפורים גדל לאין שיעור כי מתחברים בעולמות מעלה בחינת "שבת" שבו עולים כל העולמות למצב שהיו לפני חטא "עץ הדעת", עם בחינת יום הכפורים שהוא יום מחילה וסליחה. וערך התשובה בכלל ועל עוונות חלול שבת בפרט גדול ביותר.

ראש השנה – כיפור – סוכות – שמחת תורה

נשמות עם ישראל הם גלגול של נשמות **דור אנוש** (יבשת אטלנטיס) שהוציא שם ה' לחולין וחטאו **בעבודת כוכבים ומזלות.** וחזרו בגלגול **דור המבול** שחטאו **בתאוות הגוף ובגזל**, וחזרו שוב בגלגול **בדור הפלגה** שם **בנו מגדל** כדי להילחם במטרת הבריאה האלוקית, ומשנפוצו הגיעו ראשיהם **לסדום ועמורה** והיו **רעים וחטאים לה' מאוד.**

וכנגדם יש לנו בחודש תשרי חודש הדין ארבעה חגים:

ראש השנה - כתקון לחטאי **דור אנוש** שעבדו **עבודה זרה,** ולכן עיקר עבודת ראש השנה היא **המלכת הקב"ה** למלך עלינו בתפילות החג ובפרט בתפילת מוסף.

יום הכפורים - כתקון לחטאי **דור המבול**, שנמשכו אחר **תאוות הגוף ובגזל**, ולכן הוא **יום צום** לשבור את החומריות, ולכן קוראים **במנחה של כיפור** את כל **איסורי העריות**.
וכנגד עבירת **הגזל,** אין יום הכיפורים מכפר על **עבירות שבין אדם לחברו.** ומכיוון שדור המבול גרמו **לסילוק השכינה** מהעולם במעשיהם הרעים, לכן ביום הכפורים **השכינה שורה עלינו לילה ויום**, עד מוצאי יום הכפורים שהיא עולה למקומה באמרנו שבע פעמים "ה' הוא האלהים", ולכן הוא יום תפילה יותר מאשר יום לימוד תורה, ועתה שהשכינה נמצאת עמנו ביום זה בדרגה גבוהה, כוחנו בתפילה גדול יותר, אעפ"י שמעלת לימוד התורה גדולה יותר.

סוכות – כתקון לחטאי **דור הפלגה** שבנו מגדל **שראשו בשמים**, אנו בונים **סוכה**.

שמחת התורה – כתקון **לאנשי סדום ועמורה** שהיו רעים וחטאים והלכו **נגד חוקות התורה,** אנו חוגגים ושמחים את **שמחת התורה.**

בְּשֶׁלְּמִי הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ

במנחה של יום הכיפורים אנו מפטירים את ספר יונה. כאשר יונה רוצה לברוח מן השליחות הוא עולה על הספינה לתרשיש ואז באמצע הים סערה גדולה עד שהאוניה כמעט ונשברה. האנשים ששהו בספינה ידעו שיש כאן עניין ושאלו בגלל מי באה עלינו הרעה הזאת ?

רב החובל שמוצא את יונה ישן בירכתי הספינה זועק ליונה - מַה לְּךָ נִרְדָּם קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֶיךָ... **הזוהר הקדוש (שמות קצ"ט/א)** מתאר את הנמשל מסיפור יונה הנביא, והוא עיקר עניין עשרת ימי התשובה ויום הכיפורים.

יונה הנביא שירד לספינה, זו נשמת האדם שיורדת לעולם הזה. והאדם בעולם הזה נחשב כספינה בים הגדול שמטלטלת מצד לצד, וישנם רגעים בהם הספינה כמעט ונשברת. ובריחת יונה לספינה היא כנגד אדם שחוטא הוא חושב שהוא יכול לברוח מפני הקב"ה ששולח עליו רוח סערה שהיא מידת הדין, והיא שתופסת את האדם בחטאיו.

ויונה שישן בירכתי הספינה למרות שבחוץ מתחוללת סופה, מתאר שלפעמים האדם אפילו כאשר יש עליו מידת הדין, הוא חולה, הוא בייסורים, עדיין נשמתו לא מתעוררת לשוב בתשובה והיא – ישנה !!!

אז מגיע רב החובל הוא יצר הטוב וזועק על יונה ואומר לו - מַה לְּךָ נִרְדָּם קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֶיךָ. אֵין הַשָּׁעָה לִישֹׁן, שֶׁהֲרֵי מַעֲלִים אוֹתְךָ לַדִּין עַל כָּל מַה שֶּׁעָשִׂיתָ בָּעוֹלָם הַזֶּה, שׁוּב מֵחֶטְאֶךָ.

ובסופו של דבר יונה מושלך אל הים הסוער, בסופו של דבר כל אדם יושלך אל הקבר שלו, ואם נפטר האדם צדיק - מַכְרִיזִים עָלָיו וְאוֹמְרִים: תְּנוּ כָבוֹד לִדְמוּת הַמֶּלֶךְ, **(ישעיה נז,ב)** יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם הֹלֵךְ נְכֹחוֹ. מִנַּיִן לָנוּ? שֶׁכָּתוּב, **(ישעיה נח,ח)** וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד ה' יַאַסְפֶךָ. ואם נפטר האדם רשע - מַכְרִיזִים עָלָיו וְאוֹמְרִים: אוֹי לוֹ לִפְלוֹנִי, טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא הָיָה נִבְרָא. וְאָז מַה כָּתוּב? וַיִּטְלֵהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֹד הַיָּם מִזַּעְפּוֹ. כְּשֶׁמַּכְנִיסִים אוֹתוֹ לְבֵית הַקְּבָרוֹת, שֶׁהוּא מְקוֹם הַדִּין, אָז גְּזֵרַת הַדִּין שֶׁהָיְתָה סוֹעֶרֶת, שׁוֹכֶכֶת מִזַּעְפָּהּ. והדג בא ובולע את יונה וזהו השאול ולכן אמר יונה - מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי.

אבל לעתיד לבוא, הדג מקיא את יונה חזרה ליבשה - וְעָתִיד קוֹל אֶחָד לְהָעִיר בְּבֵית הַקְּבָרוֹת וְיֹאמַר, **(ישעיהו כו,יט)** הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר כִּי טַל אוֹרֹת טַלֶּךָ וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל. אֵימָתַי זֶה יִהְיֶה? בִּזְמַן שֶׁיַּעֲבֹר מַלְאַךְ הַמָּוֶת מִן הָעוֹלָם, שֶׁכָּתוּב **(ישעיהו כה,ח)** בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנָי ה' דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי ה' דִּבֵּר: כֵּיוָן שֶׁבִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח, אַחַר כָּךְ, וּמָחָה ה' אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ. אָז כָּתוּב, וַיֹּאמֶר ה' לַדָּג וַיָּקִא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבָּשָׁה - מרמז על תחיית המתים.

יהי רצון שנזכה להיכנס ליום הכיפורים על פי מאמר הפסוק **(הושע יד, ג)**

קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה'

חתימה טובה

לוקט ממדרשי חז"ל ומדרשות הרבנים שליט"א

ערך-ניר גהלי

להצטרפות לרשימת תפוצה שבועית- nirgahali@gmail.com
כמו כן, ניתן להוריד את המאמר מהאתר- www.nir-g.022.co.il